

Seznam publikacij Založbe ZRC, ki bodo predstavljene na prvi redni novinarski konferenci v letu 2019. Ta bo v torek, 23. aprila 2019, ob 11. uri v Atriju ZRC.

Naslov: **Vidni. Zakaj se vse več opazujemo in razkazujemo**

Avtor: Dan Podjed
Spremna beseda: Lenart J. Kučič
Leto: 2019
Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC
Izdajatelj: Inštitut za slovensko narodopisje
ISBN: 978-961-05-0160-2
Specifikacija: mehka vezava • 20 × 12 cm • 188 strani
Cena: 19,00 EUR

Knjiga predstavlja vsevidna očesca, ki množice sodobnih posameznic in posameznikov gledajo z računalnikov, pametnih telefonov in drugih naprav. Razkriva, kaj vedo o njih spletni iskalniki in kako postanejo vidnejši s pomočjo novodobnih avtoportretov – selfijev. Z novega zornega kota osvetljuje mojstre razkazovanja, od zvezdnikov do politikov, ki živijo od svoje prepoznavnosti. Poleg tega pojasnjuje, zakaj je razgaljeno človeško telo postalo tako privlačno, da se milijoni naslanjajo ob podobah ljudi, ki so slečeni do kože ali celo odrti in postavljeni na ogled.

Ob branju bodo nekateri prelepili kamere na prenosnih računalnikih in izključili mobilnike, medtem ko bodo drugi razmišljali, kako bi svoje fotografije in posnetke učinkoviteje širili po omrežjih. Glavno sporočilo knjige namreč je, da v sodobnem svetu morda sploh ne obstajamo, če nas nihče ne vidi.

Naslov: **Zadnji polet »Maggiejinih hlačk«. Vojna zgodba o begu in rešitvi**

Avtor: Ray E. Zinck
Prevedla: Janez Žerovc, Milena Podgoršek
Leto: 2019
Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC
Izdajatelj: Inštitut za kulturne in spominske študije
ISBN: 978-961-05-0172-5
Specifikacija: trda vezava • 24,5 × 18 cm • 206 strani
Cena: 25,00 EUR

Kanadski novinar, dokumentarist in raziskovalec Ray E. Zinck je skoraj petdeset let po koncu 2. svetovne vojne srečal nekdanjega letalca, vojnega veterana Joeja Maloneyja, in o njem napisal pretresljivo življenjsko zgodbo. Joe je bil strelec v repni kupoli tedaj največjega bombnika ameriškega vojnega letalstva B-24 liberator. Knjiga *Zadnji let »Maggiejinih hlačk«* je izšla leta 1998 in nam razkriva letalčevo zgodbo od trenutka, ko je stopil v vojsko, se izšolal za strelca na težkem letalskem mitraljezu, do odhoda na bojišče v Sredozemlje v Italiji, pa do jedra zgodbe, ki govori odrešilnem skoku iz letala, o begu in reševanju. Maloney je imel za seboj že celo vrsto misij, ko je bil njegov bombnik tistega usodnega dne na cvetno nedeljo 1944 med bombnim napadom na tovarne v avstrijskem Steyerju hudo poškodovan. Po hudih spopadih s sovražnimi lovci v zraku so se komaj še privlekli do Slovenije in nad Gorjanci izskočili. Čeprav je sprva slabo kazalo, da bodo padli blizu Novega mesta, jih je veter na srečo zanesel proti ozemlju v vznožju Gorjancev, ki je bilo že v partizanskih rokah. Tako je bila vsa posadka rešena pred ujetništvom. Toda od tu dalje se zgodba šele zaplete.

Ker letališče v Krasincu v Beli krajini ni delovalo, so jih partizani morali odvesti čez Kolpo, preko Hrvaške do naslednjega partizanskega letališča na osvobojenem ozemlju v zahodni Bosni. Vso skoraj mesec dolgo pot so jim bili za petami Nemci in ustaši. Lačni, izčrpani, slabo oblečeni in obuti so v spremstvu partizanov bežali po neobljudenih krajih in se tako izogibali zasedam. A kljub temu nesreči niso ubežali ...

Avtor slikovito opisuje pripoved rešenega letalca Maloneya, polno dramatičnih dogodkov in nečloveških naporov, prepletajočih se z odrekanjem domačinov, ki nesebično pomagajo letalcem preživeti na begu. Še posebno pa poudari požrtvovalnost njihovih partizanskih vodnikov, ki skupaj z letalci premagujejo vse težave in so zanje pripravljeni celo tvegati lastna življenja.

Naslov: **Poezija in smrt. Pesnikovo sta življenje**

Uredila: Neža Zajc

Avtorji prispevkov: Igor Grdina, Nada Grošelj, Dejan Kos, Janko Kos, Vinko Möderndorfer, Irena Nabergoj Avsenik, Martina Ožbot, Blaž Podlesnik, Denis Poniž, Brane Senegačnik, Neža Zajc, Igor Žunkovič

Leto: 2019

Zbirka: Življenja in dela XIX. Kulturnozgodovinske študije 4

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za kulturno zgodovino

ISBN: 978-961-05-0159-6

Specifikacija: mehka vezava • 17 × 24 cm • 356 strani

Cena: 19,00 EUR

Knjiga govori o tesni navezanosti smrti in poezije, kot se je odražala od začetkov pesnjenja do današnjih dni. Vloga smrti v zgodovini literarnega ustvarjanja je očitna, čeprav v tej knjigi zgolj sugerirana. Različne obravnave nadgrajujejo pojme tematizacije, imaginacije in konstalacije motivno-tematskega opomenjanja smrti v literaturi, odpirajo pa temeljna poetološke razpوتا. Smrt kot osnovna matrika človeškega mišljenja, ki se manifestira v poeziji, prehaja v poetično stalnico. Na ta način poezija, sposobna ontološko-eshatoloških dimenzij, na vprašanja o t. i. večnih resnicah, ki se zastavljajo ob tem, paradoksalno odgovarja z življenjem – prav tako v jeziku poezije. O slednjem govori drugi del knjige. V tej publikaciji je mogoče brati raziskave in refleksije izpod peresa znanstvenikov in pesnikov, ki ponujajo globlji vpogled v ustvarjanje nekaterih domačih in tujih pesnikov (F. Prešeren, G. Leopardi, A. S. Puškin, C. Baudelaire, W. B. Yeats, A. Gradnik, A. Ahmatova, G. Strniša, V. Memon) ter hkrati z vsakim prispevkom monolitno razmišljanje o poeziji tudi presegajo.

Naslov: **Zbrano delo, 2. knjiga. Ivan Cankar / Eseji / Članki o literaturi / Literarne ocene / Razmisleki**

Avtor: Božo Vodušek

Drugi avtorji: Uredil Drago Bajt

Leto: 2019

Zbirka: Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede

ISBN: 978-961-05-0168-8

Specifikacija: trda vezava • 14 × 20,5 cm • 488 strani

Cena: 33,00 EUR

Druga knjiga Zbranega dela Boža Voduška obsega Voduškov publicistiko: literarne eseje, članke, kritike in refleksije. Najobsežnejša je študija o Ivanu Cankarju, ki je izšla tudi v samostojni knjigi leta 1937. Pri kritiki in poznejši literarni zgodovini ni naletela na dober odmev, saj so jo ocenili za vsebinski torzo, ki je s psihološke plati nakazal bistvene probleme Cankarjeve poetike do leta 1910 (odnos do naroda, domovine, umetnosti, tujstva, Boga, ljubezni), ostal pa je ta odmev brez analize pogloblitve Voduškov teze, tj. prepričanja, da je mati pri Cankarju glavni objekt ljubezenske erotike. Vodušek je tezo nakazal v analizi Podob iz sanj, ki pa je v knjigo ni vključil, tako da je študija ostala tudi brez sinteze.

Za Voduška so pomembni še članki o kulturnih in literarnih vprašanjih, ki preraščajo v refleksije o etičnih, generacijskih, nacionalnopolitičnih in literarnih vprašanjih časa. Poleg nekaj knjižnih ocen je treba omeniti še neobjavljene refleksije, ki so po pisateljevem lastnem mnenju »poskus, napisati vse, kar mi pride na misel«, »ogledovanje samega sebe« in ogledovanje »sebe v drugih«

Naslov: **Začetek in konec raziskovanj grobišča pri Župni cerkvi v Kranju (1953 in 2011–2013)**
The beginning and end of exploration at the Župna cerkev cemetery in Kranj (1953 and 2011–2013)

Uredil: Andrej Pleterski

Področni uredniki: Benjamin Štular, Mateja Belak, Helena Bešter

Leto: 2019

Zbirka: Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 38.3 • Grobišče Župna cerkev v Kranju

Jezik: angleški • slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za arheologijo

ISBN: 978-961-05-0149-7

Specifikacija: trda vezava • 20 × 29 cm • 408 strani • 865 grobov, več kot 1300 predmetov, stotine risb predmetov, terenskih risb in fotografij, 36 načrtov

Cena: 39,00

Tretja knjiga o grobišču Župna cerkev v Kranju zaokroža korpus podatkov o predmetih, grobovih in grobišču kot celoti. V šestdesetih letih terenskih raziskav (1953–2013) so uporabili vse dokumentacijske tehnike, ki so prevladovala v posameznih obdobjih, kar je idealen preizkus njihovih primerjalnih prednosti in slabosti. Je pa bila zato pot od izkopavanj do kritične objave izjemno zapletena in jo je bilo mogoče opraviti samo v zelo kompleksnem digitalnem okolju s pomočjo številnih unikatnih informacijskih rešitev. Hkratna objava v analogni in digitalni obliki omogoča izkoriščanje prednosti obeh medijev.

Trodelno sestavo knjige uvaja pregled terenske dokumentacije in njene strukture ter razrešuje probleme, ki se pri tem pojavljajo. Najobsežnejši je osrednji del, ki na poenoten način predstavlja arheološke ostanke.

Tretji del je kartografski in prikazuje prostorsko razporeditev posameznih grobov.

Grobišče, kjer so neprekinjeno pokopavali več kot 1000 let (8.–18. st.) pripada srednjeveškemu mestu in je največje objavljeno srednjeveško grobišče v Evropi. Sedaj so vse te informacije na voljo za nadaljnje tipološke, kronološke, populacijske in druge študije. Omejitev je samo domišljija.

Naslov: **Profano v sakralnem. Študije o vizualizaciji posvetnih teženj in motivov v sakralni umetnosti**

Uredila: Mija Oter Gorenčič

Avtorji prispevkov: Gorazd Bence, Renata Komić Marn, Tina Košak, Ana Lavrič, Katarina Mohar, Mija Oter Gorenčič, Blaž Resman, Polona Vidmar

Leto: 2019

Zbirka: Opera Instituti Artis Historiae

Jezik: angleški • slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta

ISBN: 978-961-05-0147-3

Specifikacija: trda vezava • 19 × 26,8 cm • 392 strani

Cena: 34,00 EUR

Publikacija prinaša nova raziskovalna odkritja devetih avtorjev, katerih prispevki se med seboj dopolnjujejo in prepletajo. Študije z različnih metodoloških in vsebinskih vidikov osvetljujejo fenomen prepletenost profanega in sakralnega na področju umetnosti od srednjega veka do vključno 20. stoletja. Knjiga bistveno razširja poznavanje in razumevanje profanih vplivov v sakralni umetnosti in sakralnih motivov v profanih prostorih, s tem pa pomembno prispeva k razkrivanju naročniških vzgibov in k razumevanju širše družbene funkcije umetnostnih del. Prispevki dajejo vpogled v naročniško ozadje izbranih umetnostnih del in raznovrstnost vzgibov, ki so naročnike vodili pri odločanju za vnos profanih vsebin v sakralne prostore in obratno. Besedila izpostavljajo zlasti tiste vidike umetnin, ki jim je bilo doslej posvečene premalo

pozornosti, še posebej v povezavi s funkcijo in njihovo širšo družbeno vlogo. Študije odpirajo nove poglede v razumevanju ozadja nastanka umetnin, interesov posvetnih posameznikov za sakralne vsebine in interesov predstavnikov Cerkve za profane motive v sakralnih prostorih.

Knjiga predstavlja pomemben doprinos k raziskavam naročništva, kompleksnega konteksta nastanka obravnavanih umetnostnih, ikonografije in poznavanju družbenopolitične funkcije spomenikov in umetnin.

Naslov: **Lastniki gozdov v Sloveniji**

Avtor: Peter Kumer

Leto: 2019

Zbirka: Georitem 30

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Geografski inštitut Antona Melika

ISBN: 978-961-05-0157-2

Specifikacija: trda vezava • 14 × 20,5 cm • 124 strani

Cena: 15,00 EUR

Monografija obravnava lastnike gozdov v Sloveniji, ki jih je skoraj pol milijona. Kar 89 % zasebnih lastnikov ima v lasti manj kot 5 ha gozda oziroma skupaj 40 % vseh gozdnih zemljišč. Stroka jih pogosto omenja v povezavi s (pre)majhnim posekom in s tem so uradno zaznani kot težava. Vendar pa je zaradi razmeroma velikega števila njihov družbeni pomen izjemen. Lastniki, ki bivajo daleč od svojih posesti, so manj vključeni v gospodarjenje z gozdom. Gozd je kot del družinske zapuščine za lastnike pomembna čustvena vrednota, ki pozitivno vpliva na gospodarjenje. Način dedovanja, ki se je iz načrtnega prelevil v stihijskega, je posredno vplival na odsotnost izvajanja del v gozdovih. Za pomemben dejavnik, ki vpliva na gospodarjenje z gozdovi, se je izkazala tudi stopnja zaupanja med lastniki, ki je na nizki ravni. Rezultati raziskave so koristni za javno gozdarsko službo in gozdarsko svetovalno službo, za zakonodajalce in za vse državljane Slovenije, da bolje spoznamo sebe, saj je marsikdo med nami lastnik gozda ali pa bo lastnik šele postal.

Naslov: **Transforming European Metropolitan Regions. Smart mobility for better liveability**

Uredil: Janez Nared

Avtorji prispevkov: Liv Maren Bjørnstad, Annabella Bucci, Katja Butina, Balázs Fejes, Francesco Filippi, Karin Fosheim, Klemen Gostič, Aino Hatakka, Helge Jensen, Irma Karjalainen, Per Kristersson, Ruth Lamas Borraz, Renzo Liburdi, Birte Adelaide Mobraaten, Janez Nared, Giampiero Orsini, Maaria Parry, Roberto Pomettini, Nika Razpotnik Visković, Daniela Ribeiro, Carmo Tovar, Pia Tynys

Leto: 2019

Jezik: angleški

Založnik Založba ZRC

Izdajatelj: Geografski inštitut Antona Melika

ISBN: 978-961-05-0161-9

Specifikacija: mehka vezava • 21 × 29,7 cm • 70 strani

Promet v metropolitanskih regijah povzroča zastoje in velike količine toplogrednih plinov ter s tem nalaga velike izzive oblastem pri zagotavljanju zdravih življenjskih pogojev za prebivalce in podpornega okolja za razvoj gospodarstva. Tako je glavni cilj projekta SMART-MR podpreti lokalne in regionalne oblasti pri izboljšanju prometne politike in zagotavljanju trajnostnih ukrepov za doseg prožne nizkoogljične mobilnosti v metropolitanskih regijah. Za rešitev tega vprašanja je 10 projektnih partnerjev iz 8 metropolitanskih regij (Oslo, Göteborg, Helsinki, Budimpešta, Ljubljana, Rim, Porto in Barcelona) delilo svoje izkušnje s področja prometa in načrtovanja mobilnosti in v tem okviru organiziralo 7 delavnic. Namen

publikacije ni predstaviti vseh rezultatov projekta, temveč se osredotoča zgolj na glavna sporočila, ki jih prikazujemo v obliki osmih korakov za vodenje sprememb.

Izhodišče publikacije so podnebne spremembe in izzivi, ki jih te zastavljajo metropolitanskim regijam. Na podlagi razpoložljivega znanja in lastnih spoznanj nadalje opredelimo participativno planiranje kot orodje za povezovanje deležnikov pri boju s podnebnimi spremembami, nadaljujemo s potrebnim oblikovanjem vizije ter strategije, nato pa predstavimo kratkoročne in dolgoročne učinke prometnega načrtovanja, nizkoogljične logistike, upravljanja s prometom in delitvene ekonomije ter nizkoogljičnega razvoja ob prometnih vozliščih. S poudarjanjem integralnega planiranja predstavimo možen nabor aktivnosti in priporočil politikam, s katerimi lahko dosežemo večjo kakovost življenja v metropolitanskih regijah. Ključno sporočilo publikacije je, da alternative obstoječim netrajnostnim oblikam mobilnosti obstajajo ter da manjka zlasti želja po spremembi obstoječih vzorcev obnašanja.

Naslov: **Skrivnostni tujec in demonski sovražnik. Drugi in drugost v slovenski slovstveni folklori**

Avtorica: [Anja Mlakar](#)

Leto: 2019

Zbirka: [Studia mythologica Slavica – Supplementa Supplementum 14](#)

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: [Inštitut za slovensko narodopisje](#)

ISBN: 978-961-05-0169-5

Specifikacija: trda vezava • 17 × 24 cm • 240 strani

Cena: 24,00 EUR

V monografiji so na podlagi slovenske slovstvene folklorne analize prikazani različni tujci, ki so bili prisotni na slovenskem ozemlju v preteklosti ali pa so prisotni še danes. Kljub pogosto stereotipizirani podobi tujcev, je raziskava pokazala, da se v pripovedih skriva izredna globina in kompleksnost, predvsem pa ta podoba pove več o Nas kot o Njih. Monografija prinaša teoretski pregled dosedanjih raziskav o drugosti v folkloristiki ter izbrane primere Drugih iz slovenske folklorne umešča v širši mednarodni okvir s folklorističnega, antropološkega in zgodovinskega zornega kota. Zgodbe o Turkih, Napoleonovih Francozih in Hunih odražajo preplet zgodovinskih dejstev, arhetipskih predstav o nevarnih tujcih in ideoloških vplivov. Te povedke so močno vpete v fizični prostor in kot materializirani opomniki na njeno preteklost krepijo identitetno pripadnost predstavnikov skupnosti. Prikaz zgodovinskih agresorjev v slovenskem izročilu je seveda nekoliko drugačen od prikaza Judov in Romov, s katerimi so bili prebivalci slovenskega ozemlja v povsem drugačnem stiku.

Podobno velja tudi za novodobne tujce, ki jih tvorijo priseljenci iz drugih držav, za vse pa je značilno stereotipiziranje, generaliziranje ter projiciranje strahov in fantazij na Druge.

Naslov: **Biti Slovenec v Argentini. Kompleksnost identitetnih procesov argentinskih Slovencev**

Avtorica: [Nadia Molek](#)

Leto: 2019

Zbirka: [Migracije 29](#)

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: [Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije](#)

ISBN: 978-961-05-0163-3

Specifikacija: mehka vezava • 14,5 × 20,5 cm • 198 strani

Cena: 18,00 EUR

Knjiga predstavlja nov pristop k zgodovinski, etnološki in antropološki obravnavi slovenskega izseljevanja v Argentino. Kaj pomeni biti Slovenec v Argentini? Kako potomci slovenskih izseljencev vzpostavljajo svojo lastno identiteto v argentinskem kontekstu? To so glavna vprašanja knjige, ki se ukvarja s slovenskimi

identifikacijami in skupnostmi v Argentini, tako da sledi različnim obdobjem priseljevanja v Argentino ter na tej podlagi analizira procese vzpostavljanja narodnih oziroma emigrantskih skupnosti in identitet glede na družbeno-kulturne in zgodovinsko-politične okoliščine. Delo temelji na etnografskem empiričnem raziskovanju, na metodi avtoetnografije in na antropološki analizi pridobljenega gradiva. Avtorica želi prikazati, da so identitete dinamične in heterogene, saj se identiteta »ne izgubi«, ampak v relacijskem kontekstu vključuje izbiro in razstavljanje razlikovalnih elementov, »diakritike« ali »znakov identitete«, ki omogočajo konfiguracijo meja.